

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
И
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

LXI

Уређивачки одбор:

*др Јасна Влајић-Појовић, др Даринка Горџан-Премк, др Ирена Грицкаћ,
др Милка Ивић, др Лили Лашкова, др Александар Лома,
др Софија Милорадовић, др Александар Младеновић, др Мирослав Николић,
др Асим Пецо, др Предраг Пийер, др Слободан Ремейић, др Андреј Н. Собољев,
др Живојин Сијанојчић, др Срећко Танасић, др Зузана Тојолињска,
др Драго Ћујић, др Егон Фекеше, др Викџор Фридман*

Главни уредник:

МИЛКА ИВИЋ

БЕОГРАД
2005

2005.

МР НИКОЛА РОДИЋ
(1940–2003)

Седмог фебруара 2003. године, после краће тешке болести, упокојио се мр Никола Родић. Завршио се животни пут познатог научног радника, филолога и дугогодишњег сарадника Старословенског одсека Института за српски језик САНУ.

Никола Родић је рођен 1. децембра 1940. године у Јањеву на Косову, као најстарији брат деветоро браће и сестара. Основну школу је завршио у родном месту, класичну гимназију у Пазину. Године 1959. уписао је српскохрватски језик и књижевност у Приштини, а постдипломске студије је 1967. године завршио на Филолошком факултету у Београду. Одбранио је магистарски рад под насловом „Облици променљивих речи у Закону о рудницима деспота Стефана Лазаревића“ и стекао степен магистра филолошких наука. На Филозофском факултету у Београду шест семестара је студирао и класичне науке, што му је много значило у каснијем научноистраживачком раду. Од великог значаја за његов будући рад и његово стасање као научника била је чињеница да је међу своје учитеље убрајао угледне професоре и стручњаке, као што су били Милан Будимир и Миливоје Павловић, са којима је и сарађивао и којих се увек са поштовањем и захвалношћу сећао.

Између 1969. и 1973. године Никола Родић ради као асистент и предавач на Вишој педагошкој школи у Београду, где самостално држи курс историје српског језика. Од 1970. године био је спољњи, а од 1972. до седмог фебруара 2003. године и стални сарадник Одсека за старословенски језик Института за српскохрватски језик (који је у међувремену преименован у Институт за српски језик САНУ) у Београду. У два маха (1978–1982. и 1987–1991) био је предавач српског језика на париској Сорбони, што је значајно обогатило његово наставничко и научнистраживачко искуство. Исто искуство се још више проширило на студијским боравцима у Прагу, Кракову, Москви, Ле-

њинграду, Хелсинкију и Софији. Неочекивани крај животног пута затекао га је на месту руководиоца Пројекта „Обрада старих српских споменика и израда Речника црквенословенског језика српске редакције и Српскословенског јеванђељског речника“. Сахрањен је у присуству уже родбине у Цавтату, где су последњих година живели његови остарели родитељи, којима је увек остао привржен и одан.

Научно стваралаштво Николе Родића у областима србистике, ономастике и старословенистике засновано је на релевантним лингвистичким подацима и на сигурном материјалу. Имао је способност да тачно уочи (понекад и ситније) језичке проблеме, да их решава и да их уклапа у шире системе којима и припадају. Као образовани слависта и добро обавештени класични филолог могао се посветити многим и различитим језичким, најчешће ономастичким, узајамностима на нашим просторима, једнако се користећи синхроним и дијахроним приступом. Његова закључивања поводом појединих тема су поуздана и јасна. У том смислу се бавио и питањима грецизама, романизама и арабизама у српском језику.

У научним остварењима Николе Родића нарочито важно место заузимају језичка и текстолошка проучавања старог српског писаног наслеђа. И као индивидуални истраживач и као сарадник Старословенског одсека Института за српски језик САНУ деценијама је испитивао средњовековне српскословенске, пре свега, јеванђељске текстове од краја XII до краја XV века. У коауторству са Горданом Јовановић дао је велики допринос новијој филолошкој науци приређивањем критичког издања Мирослављева јеванђеља, упоређујући га са још шест старијих српскословенских јеванђељских текстова. Тиме су показани основни правци развоја раних српскословенских јеванђељских текстова, и, истовремено, створена је солидна основа за даља истраживања тих и других, а нарочито црквенословенских јеванђељских текстова. Други значајан допринос сазнањима о старој културној баштини представља фототипско и рашчитано издање Сврљишких одломака јеванђеља из XIII века и њихова прецизна обрада по правилима описа средњовековних рукописа. Значачки приступ појединим елементима описа, познавање одговарајуће литературе, поређења са другим јеванђељским споменицима, као и јасни и поуздани закључци у вези са неким питањима ране српске писмености спадају међу одлике овог издања.

Поред проучавања старе писане речи, и у вези са њом, вишедеценијски рад сарадника Старословенског одсека био је усмерен на израду речника српскословенских споменика. Никола Родић, као један од првих сталних сарадника Одсека, пошто је прошао све фазе речничког рада од ексерпције до редиговања грађе, последњих годи-

на се интензивно посветио изради Речника српскословенских јеванђеља. Иако је у последње време у Одсеку остало веома мало сарадника, он је, такорећи, даноноћним упорним радом настојао да се појави прва свеска Речника. Методе речничког рада, чије је основе покојни Митар Пешикан разрадио, Никола Родић је усавршио током даљег стварања речника. Пред научном јавношћу је, не једном, доказивао ваљаност концепције и потребу за израдом Речника. Није дочекао да заврши свој рад...

Библиографија Николе Родића садржи преко сто јединица, објављених у домаћим и страним издањима. Резултате свог стваралачког рада саопштавао је и у рефератима на низу научних скупова.

Никола Родић, иако је пролазио и кроз тешка животна искушења, увек је смогао духовне снаге да их преброди. Остаје нам у сећању као неко ко је стално настојао да се правично односи према својим колегама и људима средине у којој је живео и стварао и одговорно приступао послу који је радио.

Београд

Димитрије Стефановић